

Een wereld in evenwicht

Een handreiking voor een
nieuwe wereld

Een wereld in evenwicht

Een handreiking voor een
nieuwe wereld

Hans van de Sande

Schrijver: Hans van de Sande
Coverontwerp: Sabine van den Bulk
ISBN: 9789402169447
© <Hans van de Sande>

Inhoud

Inleiding

Eerst even voorstellen

Deel één: 'De wereld'

Nederland

Europa

Amerika

Een nieuw economisch en politiek systeem

Latijns Amerika

Afrika

Azië

India

Nepal

Midden Oosten

Australië en Nieuw Zeeland

Deel twee: 'Eén wereld'

Eén wereld

Religie

Etniciteit

VN

G20

Rechten

Water

Vluchtelingen

Regionalisme

Economische migranten

Natuur

Toerisme

Drugs

Sport

Geluidsoverlast

Internet

Demografie

Energie

Onderwijs
Gezondheid
Ouderen
Gehandicapten
Taal
Seksualiteit en relaties
Techniek en bouw
Kunst
Kinderen en jeugd
Gevangenissen
Georganiseerde misdaad
Media

Aan mijn ouders

Inleiding

Een boek over de wereld en dan ook nog eens over een nieuwe wereld is natuurlijk een gewaagde bezigheid. Wat ik dan ook eigenlijk wil, is niet meer dan een aantal voorstellen doen en ideeën opperen waarvan ik denk dat de wereld er een aangenamere en prettigere plek van wordt. Natuurlijk is er al veel goeds en daar moeten we dankbaar voor zijn. Evenwel kunnen we niet verhullen dat er ook veel misstanden zijn. Zo zijn er onder andere het klimaatprobleem, de schreeuwende ongelijkheid, de vele ziekten en conflicten. Oplossingen zijn er echter ook en daar gaat het hier voornamelijk over. Een belangrijke ervaring in mijn leven ligt ten grondslag aan dit boek en geeft het perspectief van waaruit ik alles bekijk.

Het boek bestaat uit twee delen. Het eerste deel heet 'De wereld' en behandelt eerst Nederland, dan Europa en dan de andere continenten. Een belangrijk hoofdstuk is 'Een nieuw economisch, politiek systeem'. Het tweede deel heet 'Eén wereld' en behandelt een aantal thema's in afzonderlijke paragrafen. Het is natuurlijk het beste het boek helemaal te lezen omdat alles met elkaar samenhangt en naar elkaar verwijst, maar de structuur stelt de lezer ook in staat makkelijk te 'grasduinen' en van voor naar achteren te gaan en vice versa.

De delen 'Amerika' en 'Een nieuw economisch, politiek systeem' zijn wel van belang voor een algeheel begrip van het boek. In het eerste deel komt dus eerst Nederland aan bod, gaat vervolgens door met Europa, stapt dan over naar Noord Amerika, waarna een door mij uitgedacht alternatief economisch en politiek systeem wordt uiteengezet dat volgens mij wereldwijd zou kunnen worden toegepast. Dan volgt één en ander over Latijns Amerika. Hierop volgt Afrika en daarna een stuk over Azië. Dan komt het Midden Oosten aan de beurt. Als laatste continent komt Australië en Nieuw Zeeland. Soms zitten de continenten wat door elkaar heen, want je kunt alles niet precies scheiden, alles hangt met alles samen en er is al een hele gedeelde wereldgeschiedenis.

Het tweede deel 'Eén wereld' bestaat uit de onderwerpen: Religie, Etniciteit, VN, G20, Rechten, Water, Vluchtelingen, Regionalisme, Economische migranten, Natuur, Toerisme, Drugs, Sport, Geluidsoverlast, Internet, Demografie, Energie, Onderwijs, Gezondheid, Ouderen, Gehandicapten, Taal, Seksualiteit en relaties, Techniek en bouw, Kunst, Kinderen en jeugd, Gevangenen, Georganiseerde misdaad, Media. Dit deel van het boek wordt ingeleid door de paragraaf met dezelfde titel, 'Eén wereld'.

Het boek eindigt met een epiloog.

Het boek is natuurlijk niet volledig en dat is natuurlijk ook totaal onmogelijk. Veel is weggelaten en veel is gezien door mijn bril, gekleurd door mijn ervaring. Veel kleine landen komen ook niet aan bod, maar ze zijn natuurlijk net zo belangrijk, maar alles en iedereen behandelen is natuurlijk onmogelijk.

Alles is ook opzettelijk eenvoudig gehouden omdat je je anders verliest in de complexiteit van de materie. Ik heb daarbij geprobeerd voor een zo groot mogelijk publiek te schrijven. Daardoor is de stijl eenvoudig en de aanpak holistisch, dat wil zeggen: het geheel benaderend; de verschillende facetten die samenhangen. Het boek is zo niet in een hokje te plaatsen, maar allerlei 'hokjes' zullen zich er in kunnen vinden. Mijn opvatting hierbij is en dat is van belang, dat we de zuilencultuur met haar 'hokjes' moeten loslaten en zo meer holistisch gaan denken hetgeen ook het internationaal verkeer zal vergemakkelijken want nu is men een 'gezuilde' Nederlander of komt men als buitenlander in een 'gezuild' Nederland en vindt men maar moeilijk zijn / haar plaats.

Sommige delen, zoals dat over India en dat over Nepal, zijn wat anders van stijl. Het zijn andere werelden en de kennismaking daarmee beïnvloedt de stijl van schrijven. Daarmee zien we hoe moeilijk het is een boek over de wereld te schrijven: een Indiër zal er zich misschien in herkennen, een Nederlander of een andere westerling zal er misschien moeite mee hebben. Het zij echter zo want dan zien we, voelen we, 'een andere wereld'. Hier wil ik ook opmerken dat als ik over andere landen en culturen praat, dat, als ik fouten maak, ik graag hoor hoe het wel zit.

Maar u zult zich ten eerste hebben afgevraagd: wie is die Hans v.d. Sande en waarom schrijft hij een boek over de wereld? Begint u daarvoor eenvoudigweg met het eerste hoofdstuk: 'Eerst even voorstellen'.

Ik wil alleen nog even mijn dank uitspreken voor het fotomateriaal van Afrika voor de cover en het hoofdstuk 'Afrika', van Sabine van den Bulk (www.sabinevandenbulk.nl).

Eerst even voorstellen

Ik ben nu 53 jaar oud. Ik ben afgestudeerd op Journalistiek Spaans Amerika binnen de faculteit Spaanse Taal- en Letterkunde in Utrecht. Ik ben mijn studie in Nijmegen begonnen waar ik eerst een propedeuse in de Antropologie heb behaald, waarna ik ben overgestapt naar Spaanse Taal- en Letterkunde ook in Nijmegen. Op die faculteit volgde ik twee jaren studie. Daarna ging ik naar Amsterdam om Europese Studies te doen. Dat heb ik een jaar gedaan. De module die ik daar volgde was economie met Spaans als hoofdvak en Italiaans als bijvak. Hierop volgde een half jaar Culturele Studies, waarna ik overging op Latijns Amerika studies in Utrecht. Binnen die richting volgde ik onder andere modules massacommunicatie, ontwikkelingsproblemen, schuldenproblematiek van de Derde Wereld en antropologie van de Indianen. Ik deed mijn stage bij een blad gericht op Zuid Amerika en schreef mijn scriptie over de receptie van Spaans Amerikaanse romans, waarover verderop in dit boek meer. Hierbij spreek ik, in meerdere of mindere mate vloeiend, zeven talen, te weten: Nederlands, Spaans, Engels, Frans, Duits, Italiaans en Portugees en ik ken een klein beetje Swahili (de taal die in onder andere in Tanzania wordt gesproken) en Hindi, maar dat mag geen naam hebben. Ik ben in Tanzania geboren, in Mwanza om precies te zijn, de tweede stad van het land die onder het Victoria meer ligt, het grootste meer van Afrika. Ik ben daar maar een half jaar verbleven. We gingen weer naar Nederland, voor mij en mijn broer heen, voor mijn ouders en drie zussen terug. Het contract dat mijn vader had bij een ontwikkelingsorganisatie zat er op en kon niet meer verlengd worden. Hij had sociologisch onderzoek gedaan naar de trek van het platteland naar de stad. Hij werkte samen met een Amerikaanse antropoloog die het platteland voor zijn rekening nam. Ze stichtten er ook een universiteit die er nu nog steeds is. Ik moet daar sterke eerste indrukken hebben gehad, want toen ik er vele jaren later terug kwam, was het alsof ik thuis kwam. Ik liep de verhalen van mijn ouders en zussen als het ware 'binnen': het witte huis met een veranda waar apen liepen. De rotspartijen dichtbij waar de apen heen

vluchtten als je er aan kwam. De missiepost ernaast waar ik verbleef en waar het meubilair hetzelfde was als bij ons vroeger thuis. De grote mieren die over het pad trokken en die je niet mocht verstoren omdat een aanval dodelijk kon zijn. De hevige tropische stortregens die mij deden denken aan de zondvloed, beschreven aan het eind van 'Honderd jaar eenzaamheid' van Gabriel García Márquez. En ik zag zelfs dezelfde mandjes op de markt waarin ik van Tanzania naar Nederland was gevlogen. Ja, het was alsof ik thuis kwam. Ik voelde een diepe liefde en was ontroerd. De energie van daar heb ik in die eerste maanden sterk in me opgenomen en is door mijn familie meegenomen naar Nederland. Het is een heel prettige energie en ik was daar graag gebleven en opgegroeid. Het is er lekker warm en heel rustig, dat valt gewoon niet uit te leggen als je er niet geweest bent. Ik had daar dan vriendjes en vriendinnetjes gehad en was doorgegaan op de lijn die in mijn wieg al voor me was weggelegd: ik lag tussen een Afrikaans en een Indiaas kindje in, in het ziekenhuis waar ik geboren ben.

Ja, Mwanza, dat was de haven waar de bananenschepen van de dichtbij gelegen eilanden aankwamen en waar ze hun bananen losten. De hele kade was bezet met kraampjes waar ze werden verkocht. En het is ook de grote, permanente, overdekte markt in de stad waar van alles verkocht wordt, maar waar het ook heel armelijk is. Het zijn de restaurantjes waar je eenvoudig, doch lekker eet, maar waar je het water uit de kraan niet kunt drinken omdat het besmet is met Bilharzia. Het zijn de oneindige rijen hutten van leem die er door de jaren heen opgetrokken zijn en waar de mensen in eenvoud in leven. Ja, Mwanza is een plaats waar de verhalen van Márquez zo hadden kunnen afspelen... Maar ja, ik zat dus in Nederland waar we eerst even in Tilburg woonden om vervolgens naar Almelo te gaan, waar mijn vroegste herinneringen liggen. Vervolgens gingen we terug naar Brabant, naar Berlicum, een dorp bij Den Bosch. Hier bracht ik mijn hele jeugd door met goede en minder goede tijden. Toen ik achttien was vertrok ik naar Frankrijk voor een half jaar vrijwilligerswerk waarna ik nog een half jaar rondreisde door Frankrijk, Italië en Griekenland (over het Italië-gedeelte schreef ik het reisverslag 'Stilstaand in verwondering'). Hierna ging ik studeren.

Iets meer over mijn ouders. Mijn ouders komen allebei uit een groot, katholiek gezin. Bij mijn moeder hadden ze 12 kinderen en bij mijn vader 10. Het gezin van mijn moeder is meer gewoon, dat van mijn vader is wel uitzonderlijk te noemen. Mijn opa van mijn vaders kant was heel gelovig en hij wilde al zijn kinderen eigenlijk het klooster in hebben en twee ooms en twee tantes zijn ook inderdaad religieus geworden, waarbij mijn ooms missionaris waren, de één in China, Japan en Korea en de ander in India. Een andere oom emigreerde met zijn gezin naar Brazilië. Mijn vader deed ook het noviciaat (eerste jaar van de priesteropleiding), maar koos toen toch voor een werelds leven. Mijn ouders hebben mij veel meegegeven. Het nadenken over de wereld, de taligheid, het gevoel voor de natuur, het idealisme heb ik van mijn vader. Kunstzinnigheid, enige muzikaliteit en verdere intellectuele interesses heb ik van mijn moeder die pianolerares is. Mijn ouders zijn echter wel heel verschillend, twee verschillende naturen, die naast gedeelde interesses, niet zoveel gemeen hebben. Mijn vader is een idealist en mijn moeder een realist.

Ik kreeg later in mijn leven een crisis. Hierin speelde een rol dat ik tot drie keer toe hevig verliefd werd, in toenemende intensiteit, terwijl die niet beantwoord werden. Ik was een gevoelige jongen die het mooie dat hij ervaren had in de kerk, projecteerde op vrouwen. Zo is gedurende de laatste verliefdheid de liefde voor dat meisje overgegaan in Liefde voor alles en iedereen. Daarbij had ik ook nog eens een fascinatie voor de dood en wilde, gek genoeg, weten wat dat was. Ik begon in een geheel eigen wereldje te raken waarin ik tekens zag en een hele eigen logica opbouwde. Ik dacht dat men kwaad op mij was omdat ik wel eens negatief dacht over mensen (ik woonde in Amsterdam toen en realiseer me nu dat het gewoon een teveel aan prikkels was). Ik had dus last van 'magisch denken'. Ik dacht dat ik door bepaalde dingen te doen de wereld kon helpen. Dat had met de dood te maken. Ik dacht dat als ik door de dood zou gaan, ik de wereld kon redden, dat ik iets van 'buiten het leven' naar het leven kon halen. Dit was een offergedachte die voortkomt uit het voorbeeld van Jezus Christus. Toen ik een eigen woning kreeg, is dit ook echt gebeurd. Er hing een haak aan het plafond en op een dag heb ik me helemaal uitgekleed en

vol van Liefde en vanuit die Liefde ben ik, op het belgerinkel van een tram, dat ik interpreteerde als een teken, aan een koord gaan hangen. Dat brak echter. Maar ik gaf niet op. Ik herhaalde het met een dikker koord en de tweede keer 'lukte' het wel. Ik verdween in een donker gat, maar het koord moet zijn losgeschoten (waardoor?) en ik ben gevallen met mijn hoofd tegen de kachel waardoor het ruitje brak en ik een hoofdwond kreeg. In die klap werd ik wakker (terwijl ik toch meer 'weg' had moeten zijn?), met een beeld dat me 'zei' dat de dood de werkelijkheid is en het leven de 'droom', zoiets als een foto en zijn negatief. Ik kwam weer bij positieven, terwijl ik al half stond (!), maar voelde me wazig en besefte me dat ik moest gaan uitzoeken wat deze ervaring te betekenen had. Hiervoor ben ik een heel pad gegaan, heb veel mensen ontmoet en veel gelezen. Ik dacht magisch in die tijd en dacht dat ik iets van de dood naar het leven te kunnen halen voor de mensheid, om vrede te kunnen brengen. Ik had het daarvoor dus over door de dood te gaan, niet om mijn leven echt te geven, want ik was er van tevoren al van overtuigd dat ik terug zou komen, hetgeen dus ook zo was.

Op dit moment moet ik ook uitweiden over het boek 'Honderd jaar eenzaamheid' dat ik hierboven al even noemde. Het is, denk ik, het grootste werk van de Spaans Amerikaanse literatuur en misschien wel van de wereldliteratuur. Ik heb me er echter in die tijd in verloren. Hoewel ik na het eerste hoofdstuk intuïtief aanvoelde hoe het boek in elkaar zat, kon ik het toch niet met mijn verstand 'vatten' toen ik het uit had. Het ging me eenvoudigweg boven de pet en ik raakte er door met de voetjes van de vloer, zogezegd. Het boek gaat echt over de grenzen van het leven heen. Eén personage bijvoorbeeld, 'Melquíades' geheten, was gestorven, maar teruggekeerd naar het leven en kende zogezegd de geheimen van het leven en de dood. En zo zijn er meer van die dingen in het boek, naast dat het ook heel fantastisch is en zo je fantasie op hol brengt. Ik had gewoon niet genoeg bagage om het boek 'meester' te zijn. Later las ik boeken over de 'bijna-dood ervaring' en ik ben er haast van overtuigd dat Márquez daar kennis van heeft gehad toen hij het boek schreef. Maar wat me het meest geholpen heeft vat te krijgen op het boek, is de geboortehoroscoop van Márquez. Hij heeft vier

planeten in 'Vissen', het teken van het grenzeloze en de Universele Liefde. Daarbij zijn Mercurius, wat staat voor intellect en schrijven, naast Uranus, dat daaraan een enorme schwing geeft en haast geniaal maakt. Dit verklaarde veel. Wat ook van belang is hier te vermelden is dat ik bij dit alles, een soort Judas en een soort Jezus in me had: een veroordelende en een veroordeelde, agressie en Liefde. Lees om dit te begrijpen het 'Judas-evangelie'.

In astrologische termen is hetzelfde te zien. In die tijd stond de planeet Pluto in Schorpioen. Pluto hoort bij Schorpioen en haalt alles onderste boven. Bij mij staat daar Neptunus, de planeet van de Universele Liefde. Pluto stond op dat moment bij mij ook in het achtste huis, het huis dat bij Schorpioen hoort, het huis van crisis en dood en leven... Neptunus en Uranus, de planeet die grote inzichten geeft, stonden op mijn zon: ik was vervuld van Liefde en ik had grote inzichten.

Ik ging werken bij een pater in Haren, een dorpje bij Oss. Hij had de leiding van een Emmaüs-groep. Even later ging ik er wonen. Ik hielp bij het ophalen en sorteren van tweedehands spullen die er verkocht werden en waarvan men leefde. Verder deed ik wat werk in de tuin en wat huishoudelijk werk en kapte ik hout voor de kachel. Ik praatte veel met hem en kwam er achter dat ik in een groep wilde leven. Zo ging ik allerlei groepen en woongemeenschappen bezoeken, in Nederland en later ook in Frankrijk. Daar vond ik een groep waar ik wel langer wilde verblijven. Het was 'Les Truels' op de Larzac, vlakbij Millau (meer leest u hierover in het artikel 'Wonen in een Ark gemeenschap van Lanza del Vasto'). Het was inspirerend daar in de natuur te zijn, in de stilte die enorm was na de 'ruis' van Amsterdam en Nederland. Ik deed bredere kennis op op het spirituele vlak en had interessante ontmoetingen. Het zou echter niet een permanente plek blijken te zijn voor mij en ik ging naar een kennis in de Dordogne. Via hem kwam ik bij een imker waar ik enige maanden verbleef. Ik hielp hem bij zijn werk en had zo kost en inwoning. Ik had echter niks meer dan een paar tassen met kleren en mijn geld raakte op. Ik besloot terug te gaan naar Nederland en ging naar een woongemeenschap in Enschede die ik al eerder bezocht had. Hier kon ik blijven. Ik had er een kleine kamer en hier ging het echt de goede kant op. Er was daar 'iets'.

Het was alsof het negatieve, het beangstigende dat ik had meegemaakt, langzaam positief werd. Het ging voor me 'werken'. Later, toen ik écht in Twente kwam (de woongemeenschap was een wereldje op zich), ging dit positieve proces door. Ik was jarenlang steeds in die 'diepe Liefde', een heerlijk gevoel. Echter door bepaalde gebeurtenissen en homeopatische pillen, ben ik hier recentelijk uitgekomen en ben gewoon weer als iedereen, aan de 'oppervlakte'. Dat is maar goed ook want niemand begreep me. Behalve mensen die een 'bijna-dood' ervaring hebben gehad. Door het lezen van boeken over dit onderwerp, werd ik in mijn eigen ervaring bevestigd: de dood is Liefde, is heel mooi. Veel spirituele leren zeggen ook dat liefde de enige werkelijke werkelijkheid is, het enige dat na de dood overblijft. Als ik dan even vanuit hier vooruitblik naar wat nog komen gaat in dit boek, kan ik zeggen: vanuit dit perspectief, dit 'licht' is er zeker hoop voor de wereld, al lijken de problemen nog zo groot. Het blijft betrekkelijk, gewoon door het simpele feit dat we vergankelijk zijn en dus relatief. We zijn allemaal een stukje van het geheel, van de grote mooie Mozaïek, van God. Ook is er voor elk probleem een concrete remedie.

Maar verder met mijn verhaal: de woongemeenschap was een soort 'kruispunt' waar allerlei zoekers en zwervers elkaar tegenkwamen, in het 'kruis van Christus' (het was een Christelijke, Oecumenische gemeenschap). Ik moest echter verder en kon een appartement krijgen in een pas gebouwde eco-wijk in Enschede. Dat was heel mooi wonen daar. Het is een mooie straat en ik kijk over de weilanden in Duitsland (het ligt op de grens). Het was in een huurdersgroep en ik leerde snel iedereen kennen. We hadden vergaderingen en hielden feestjes. Na een paar jaar kwam er echter de klad in en raakte iedereen meer op zichzelf. Ik had inmiddels wel een plan gemaakt met mijn buurman voor een eco-dorp (zie hierover verderop). Hieruit is ook de website www.foundationeffort4charities.org ontstaan. Ik had een droom waarin een ecard vanuit het rijke Noorden naar het arme Zuiden werd gestuurd. Ik dacht erop door en zo is de 'E-cards voor Goede Doelen' website ontstaan die nu is uitgebreid met een contactendeel en die ik heb vertaald naar het Engels en het Duits. Dit gebeurt vanuit de 'Stichting Inzet voor Goede Doelen' die ik voor dit doel heb opgericht. Op

deze wijze worden er gelden binnengebracht voor allerlei goede doelen, voornamelijk in de Derde Wereld. Het gaat zo: men kan een e-card sturen en betaalt hier wat voor, voor die goede doelen. Het was ook voor deze stichting dat ik naar Afrika ging om projecten te bezoeken. Ik kwam onder andere in een opvanghuis voor gehandicapte kinderen en een meisjesschool in Kenia en bezocht een radiostation in Tanzania (wat een ongelofelijke armelijke toestand was). Eerder bezocht ik al een project in Brazilië, in Rio de Janeiro, waar ik bij paters was. Het was een project voor verslaafde straatjongeren uit de slums die hier afkickten. En verder bezocht ik een aantal projecten in India en Nepal waaronder een school voor blinde meisjes, een weduweproject, een ziekenhuisje, een hondenopvangcentrum en een algemeen dierenopvangcentrum. In Mexico en Guatemala bezocht ik een behuizingsproject, een voedselverdeling centrum en een organisatie die werkt voor de heropleving van de Mexicaans-Indiaanse cultuur.

Tijdens een andere reis bezocht ik een Amerikaanse vriend in San Francisco en leerde zo die bijzondere stad kennen. Verder reisde ik ook vaak naar Spanje en Frankrijk, waar ik op een gegeven moment een caravan heen heb gebracht en waarvoor ik jaarplaatsen huurde. Ik verbleef dus steeds een tijd op verschillende plekken waar ik veel wandelde, lekker at, veel las en gewoon genoot van het Franse platteland met al haar bekende charme.

Ook heb ik een (ver)taalbureau opgezet, Sunspeech geheten. Ik moet me gelukkig prijzen, want steeds is er wat ik nodig heb. Ik heb het geluk dat ik een Nederlander ben, dat ik zulke goede ouders, broer en zussen, verdere familie en vrienden heb. En ook dat ik een aantal fijne partners heb gehad voor wie ik echter niet altijd heb kunnen zijn die ik had willen zijn en dat spijt me wel. En ik heb fouten gemaakt gedurende mijn traject, maar steeds zijn er ook de middelen geweest om er bovenop te komen en van mijn fouten te leren. In die zin is het leven, althans voor mij, goed geweest.

Zo, dit is wel genoeg over mezelf. Nu volgt wat ik wil zeggen en dit is inziens de vertaling van die diepe ervaring in Amsterdam naar de wereld, van 'magisch denken' naar werkelijkheid.

De hoofdstukken 'Nederland' en 'Europa' zijn nog wat inleidend.
Met het hoofdstuk 'Amerika' vangt het verhaal echt aan.